

HỘI ÁI-HỮU BIÊN-HOÀ

Website: <https://www.bienhoatx.com>

Email liên lạc: datlam1951@yahoo.com

Hội Ái-Hữu Biên-Hoà hân hạnh giới thiệu đến quý vị bài: **Trại Tù Cải Tạo** của thân hữu **Võ Hạnh**. Hội chân thành cảm tạ giả. Kính mời. **Trân trọng**.

Sau thời gian hơn 8 tháng ở đảo Phú Quốc (chuẩn bị mọi thứ cho việc xây dựng các doanh trại dùng huấn luyện binh lính Cộng Sản); bất ngờ, anh em tù Cải Tạo nhận được lệnh thu xếp gấp hành trang để di chuyển ra khỏi đảo Phú Quốc. Tất cả trên dưới cả ngàn người, lần lượt xuống hạm L.S.M để về đất liền. (lý do bọn Khmer Rouge chuẩn bị tiến công đánh chiếm vùng đảo này cho sát nhập lại quốc gia Cam Bốt).

Cá nhân tôi và anh em trong trại 11 (Quân Cảnh cũ), trại này nằm sát với Bãi Khem, Phú Quốc), tất cả được đưa về trại Long

Giao (đây là các doanh trại thuộc Sư Đoàn 25 Bộ Binh ngày nào). Vào trại này mới biết có thêm khoảng hơn 50 anh em thuộc lực lượng Cảnh Sát /An Ninh cũ, đa số có tuổi đời đã khá cao. Nơi trại này được gặp và biết thêm vài nhạc sĩ khá nổi tiếng ngoài anh Khuất Duy Trác thì có Hoàng Tiến Long, anh Thanh Sang (hay là Tùng Phương trong ban Việt Nhi của lò đào tạo ca sĩ lớp trẻ của thầy Nguyễn Đức). Trong lớp này chỉ có anh Tùng Phương là nam nhi thôi, cô Phương Hoài Tâm cũng cùng trong lớp nhạc này thời bấy giờ. Anh Tùng Phương, học trò của nhạc sĩ Lâm Tuyền, là 1 Hạ Sĩ Quan ngành An Ninh Tình Báo.

Trại tù Cải Tạo bây giờ có tên mới là trại 12 (hòm thư là 7750). Thời gian này, mọi buổi sáng anh em tù nhân theo Vệ Binh hướng dẫn đi về cánh rừng cao su Cầm Đường để vác củi đã được cưa sẵn đem về trại nấu ăn. Trên đường lộ nhựa khi di chuyển, nhìn dòng lưu thông xe cộ qua lại, bà con trên xe nhìn xuống đoàn tù với các ánh mắt đầy thông cảm lẫn ngạc nhiên, và vài bịch gói thức ăn nhẹ, có cả vài chùm mía ghim được ném tung xuống đoàn tù. Thấy mới biết bà con miền Nam vẫn luôn dành mọi điều ưu ái tình cảm cho quân nhân cán chính ngày nào.

Vào những ngày giữa năm 1977, anh em tù trong trại lần đầu tiên được phép viết thư về thăm gia đình và thông báo ngày giờ lên thăm nuôi (mọi bạn tù đều được cán bộ trại hướng dẫn cách thức viết theo đúng nội dung yêu cầu đưa ra của ban chỉ huy trại, thăm hỏi và động viên nhân tố gia đình tăng gia sản xuất, và phải hoàn toàn yên tâm, mọi chuyện sinh hoạt, ăn uống đều được nhà nước lo, không thiếu kém từ thuốc men cho đến thực phẩm, luôn luôn là no không đói. Tất cả bạn bè tù, mọi người đều hân hoan trước tin này của trại và cán bộ sẽ xem lại mọi lá thư trước khi

gửi chúng về địa phương dành cho các bức thư theo đúng nội dung hướng dẫn.

Vào một buổi trưa, cũng đúng là ngày tôi được gia đình theo xe đò lên thăm. Sau bao ngày xa cách không gặp và biết tin tức, nay gặp lại. Nhìn bà già, bà xã, ai cũng đều héo hắt, chỉ biết nhìn nhau, vài câu thăm hỏi qua cái bàn dài ngăn khoảng cách với gia đình. Không có được một cái bắt tay hay ôm nhau khi mới gặp lại và cũng như khi từ biệt, ở nơi góc của cái nhà nhỏ dành thăm nuôi, anh cán bộ luôn cho ánh mắt nhìn về mọi người. Sau cùng, anh này thông báo chấm dứt giờ thăm nuôi, mọi người kéo nhau ra về, bạn tù thì xách các gói quà nhỏ trở về trại.

Về trại, theo thủ tục, tôi đem túi quà bày tất cả lên mặt bàn, anh cán bộ chính trị của trại xem xét qua từng món thực phẩm. Anh đặt riêng ra một phần, nếu là trùng nhau (nghĩa là cứ 2 hộp guigoz mở heo hay đường cát, anh sẽ lấy một và giải thích là dành cho ban chỉ huy trại. Tôi yên lặng ngao ngán và không ý kiến. Sau đó, anh xem xét qua các tờ báo được phát hành sau ngày 30/4, được gửi vào cho tôi đọc theo dõi giải World Cup, cũng như cho tôi dùng khi cần thiết. Sau cùng, anh ra lệnh cho tôi về trại, để rồi gần nửa đêm, tôi được lệnh trở lại ban chỉ huy trại. Anh cán bộ này đưa ra cho tôi xem 1 tờ báo Tin Sáng, mà trên mặt 1 trang có ghi các dòng chữ bằng loại mực đỏ của loại viết BIC. Dòng chữ viết như sau: Đã đảo Tôn Đức Thắng, đã đảo, đã đảo liên tục như vậy, rồi có các chữ ký tên sơ sài, ầu tả không rõ nét. Tôi cảm thấy tím cả tâm hồn và không cảm thấy sợ gì cho cá nhân; trái lại, tôi lo sợ cho gia đình mình ở địa phương, vì họ sẽ cho tìm hiểu, điều tra xem ai là người viết lên các dòng chữ độc hại như vậy. Lúc này, không biết làm sao mà thông báo cho gia đình biết để chuẩn bị trả lời.

Thời gian sau, khi rời trại, tìm về địa phương, thăm lại gia đình, tôi mới hay biết là người em trai kế (1 nhân viên dân chính nghề thợ tiện cho BASON (Hải Quân Công Xưởng). bị ngưng việc làm lập tức. Thời điểm đó, đứa em này cũng là bạn làm việc với người em của bác NG. kháng chiến trong công xưởng này. Sau nhiều lần tìm hiểu từng người, qua các chữ ký trong gia đình, thì ra đứa em trai út của mình vì buồn bực chuyện ba tôi và tôi đều ở trong các trại tù, không biết bao giờ sẽ trở về. Cậu em còn nhỏ tuổi không bị kết tội và chỉ chờ ngày vào nghĩa vụ quân sự ra chiến trường. May mắn, cậu tìm đường xuống Rạch Giá theo ghe vượt biên đến Thái Lan (Songkla).

Thời gian ở trại tù này, một anh bạn tù vì bị quá động não qua các buổi kiểm điểm, qua các bài giảng của các cán bộ; một hôm, bạn tù cùng trại thấy anh đem trồng 1 cây chuối con mà anh cho phần ngọn xuống đất, gốc thì chỉ lên trời. Anh đi vòng quanh, anh tự nói một mình và phân tích chuyện phải và trái qua các bài xã hội chủ nghĩa “Các Mác”; hai tay anh chuyển động theo lời nói và nhịp chân bước. Anh nói rằng cây chuối này phải mau cho trái ăn và sẽ sớm được khoan hồng, nếu không phải tự đao động để tìm vinh quang; và luôn phải nhớ một điều là phải TỰ GIÁC, nhớ đó nhen. Cậu chuyện kỳ lạ này, phút chốc đến tai mắt của ban quản giáo trại và anh bạn tù tên Đại này được đưa cất vào Connex, để rời từ cái tù sắt này. Các bạn tù ở các dãy nhà gần đó, họ nghe vọng ra các lời bằng tiếng Pháp, cùng các lời ca từ trong các nhạc bản của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn. Thời gian sau, anh qua đời trong bộ quần áo Trellis rách rưới dơ bẩn, không biết vì bị bệnh hay đói, no...mà mất.

Sống và sinh hoạt trong khu trại tù này cũng gần 1 năm rưỡi. Sau đó, chúng tôi lại được thông báo, chuẩn bị biên chế (thay đổi qua trại tù khác để lao động...và đây là thời gian thực sự LAO ĐỘNG. Chúng tôi được dồn lên các xe Motolova chạy đưa đi về vùng mật khu Bù Gia Mập (Phước Long/Bà Rá).

Xin tạm ngưng. xin được kể chuyện tiếp về các trại tù ở vùng Phước Long trong bài viết tiếp.

Thân ái.

HẠNH VÕ (K.19 /H.Q.)